

Nosemoza, boala albinelor adulte

Descriere imagine:
Albine la "munca"

Nosemoza este o boala parazitara, produsa de *Nosema apis*, un protozoar încadrat în ordinul microsporidiilor. Este important ca apicultorii sa stie ca acest parazit unicelular își creeaza forme de rezistență numite spori.

Acești spori au forma ovala, cu dimensiunea de 5 μm și sunt vizibili doar la microscop. Acești spori sunt preluați de către albine prin hrană și ajung în intestinul mijlociu unde germinează, dând naștere formelor vegetative. Formele vegetative se înmulțesc în celulele intestinale, dând naștere altor spori, care sunt eliminați în mediu sau stupi, unde pot contamina alte albine.

Capacitatea de germinare a sporilor și, implicit, înmulțirea acestui parazit, este legată esențial de temperatura, optimul valorilor termice fiind între 30 și 35°C. Sub 20°C și peste 35°C, înmulțirea parazitului este redusă. În ceea ce privește răspândirea parazitului în natură, majoritatea cercetătorilor confirmă faptul că, practic, nu există stupina care să fie liberă de spori de nosema.

Factori favorizanti

Apariția clinică a bolii este condiționată de anumiți factori care o pot favoriza. Dintre acești factori amintim sezoanele reci, cu multe ploii, care nu permit albinelor să iasă la zboruri de curățire timp îndelungat.

La acestea, dacă se adaugă o hrană de iernare de o calitate inferioară care conține multe reziduuri intestinale, cum este mierea de mană, premisele apariției bolii sunt create.

Un alt factor, de o importanta deosebita este varoaza. Se poate spune ca se creeaza un cerc vicios, aceste boli potentându-se reciproc, în sens negativ. Prin efectul iritant pe care îl produc parazitii de Varroa destructor în ghemul de iernare, se ajunge la hranirea exagerata a albinelor, iar prin efectul s poliator pe care îl produc, rezistenta albinelor este scazuta, ceea ce duce, în final, la agravarea no semozei.

Evolutie si transmitere

De cele mai multe ori nosemoza evolueaza cronic, insidios, nerelevant pentru un ochi neavizat. Dar si în aceste conditii, se poate constata ca familiile de albine au foarte mult puiet aflat în diferite stadii de dezvoltare, însa relativ putine albine culegatoare. Aceasta se datoreaza faptului ca parazitii scad mult l ongevitatea albinelor. Aceasta stare de fapt poate dura ani de zile, influentând negativ productiile.

Transmiterea bolii de la o familie la alta sau de la o stupina la alta, se realizeaza prin intermediul trântorilor sau prin furtisag. De asemenea, stuparitul pastoral poate duce la contaminarea stupinei.

Când albinele sunt încarcate cu nectar si sunt obosite, se pot rataci si sunt primite si în alti stupi, în cazul unui cules intens. De aceea, la deplasările efectuate la diferite surse de cules, este bine ca distanta dintre stupine sa fie de cel puțin 100-200 metri. Din pacate însa, acest aspect nu este respectat, de cele mai multe ori.

Foarte grave sunt perioadele de reactivare ale bolii. Astfel, multi apicultori constata primavara, dupa zborul de curatire, ca stupinele se depopuleaza drastic. În iarba din fata stupilor se observa albine care se misca necontrolat, încercând sa își ia zborul, fara succes, având abdomenul umflat si eliminând excremente diareice de culoare cafenie.

Uneori, se constata ca anumite familii executa zboruri de curatire chiar pe timp nefavorabil. În astfel de cazuri, familiile se depopuleaza drastic, ajungându-se chiar la disparitia întregii colonii. Aceasta se datoreaza faptului ca boala a fost în forma latentă, în intestinul albinelor gasindu-se multi spori a caror germinare a fost determinata de activarea glandelor hipofaringiene, odata cu declansarea ouatului matcilor.

Aceste glande sunt responsabile de producerea laptisorului de matca necesar cresterii puietului si se realizeaza cu consum proteic. Proteina este preluata din polen, iar în lipsa acestora, din propriile rezerve stocate în corpul gras. Hrana de iernare de proasta calitate, precum si absenta rezervelor de polen, pot declansa aparitia bolii.

Combatere

Tratarea acestei parazitoze se face cu fumagilina. Acest antibiotic este singura substanta activa care combate efectiv boala. Un alt produs util este Protofilul, un extract hidroalcoolic din plante medicinale, care stimuleaza familia si o fortifica, dar nu distruge efectiv parazitul. În cazul fumagilinei se pune problema ca, fiind un antibiotic, nu sunt admise reziduurile acestuia în miere. De aceea este important sa stii când si cum se efectueaza tratamentele.

Articol publicat în revista Ferma nr. 3 (58)/2008

Cristi Ciobanas